

Innst. S. nr. 206

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument nr. 12:20 (1999-2000)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om forslag fra Carl I. Hagen om ny § 110 d i Grunn- loven. (Avkastningen av Folketrygdfondet og Petro- leumsfondet og bruk av fondets midler)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Ovennevnte grunnlovsforslag, som er fremmet av representanten Carl I. Hagen, innebærer at både avkastning av Folketrygdfondet og Petroleumsfondets midler og midlene selv skal øremerkes folketrygdens pensjonsutbetalinger.

Forslagsstilleren viser til at i den offentlige debatt er det ofte hevdet at både Folketrygdfondet og Statens Petroleumsfond må ansees som en sikkerhet for de fremtidige pensjonsforpliktelser som er nedfelt i folketrygden. Det henvises til at pensjonsutbetalingene i årene fremover vil stige som følge av medlemmenes opptjente rettigheter. Det bør ifølge forslagsstilleren være slik at disse opptjente rettigheter blant annet til tilleggspensjon er rettigheter som er grunnlovsbeskyttet og som sådan ikke mulig å redusere gjennom endringer i lov- eller regelverk.

Forslagsstilleren viser videre til at det imidlertid er en betydelig svakhet at hverken Folketrygdfondet eller Petroleumsfondet gjennom lovgivning og regelverk på noen måte er knyttet til pensjonsforpliktelsene. Det er således ingen dekning i dag for å hevde at disse fondene på noen måte kan ansees for å sikre statens evne til å dekke de fremtidige pensjonsforpliktelser.

Det vises til at dette forslag til ny grunnlovsbestemmelse har som formål å endre på dette forholdet slik at både avkastning av fondenes midler og midlene selv skal øremerkes folketrygdens pensjonsutbetalinger. En slik øremerking eller tilknytning kan også gjennomføres ved vanlige lovendringer, men da er det også

mulig for et tilfeldig stortingsflertall å endre lovene slik at øremerkingen oppheves. Skal fondenes langsiktige sikring av pensjonsforpliktelsene ha en vedvarende troverdighet slik et pensjonsfond har i private forsikrings-selskapers fondsordninger, må det ifølge forslagsstilleren en grunnlovsfesting til. Da vil de som eventuelt ønsker å bruke av fondene til andre og mer vanlige populære statsutgifter gå veien om grunnlovsendringer som velgerne vil være kjent med ved et stortingsvalg.

Forslagsstilleren viser til at Folketrygdfondet administreres av et eget styre i henhold til et regelverk vedtatt i Stortinget i samsvar med tidligere folketrygdlovs § 16-7, nå § 23-11, mens Petroleumsfondet forvaltes og styres av en egen lov. Grunnlovsforslaget forutsetter at lov om Statens Petroleumsfond utformes slik at alle ordinære inntekter som skatter og avgifter i utgangspunktet tilfaller statskassen med mindre de er øremerket gjennom lovverket til spesielle formål og at det fattes konkrete vedtak om overføring av midler til Petroleumsfondet eller Folketrygdfondet. Når slike vedtak er fattet og overføring er gjennomført, vil midlene være låst i henhold til grunnlovsforslaget. Det vises i denne sammenheng til at Fremskrittspartiet ønsker å overføre deler av SDØE og aksjer som staten i dag eier i ulike selskaper til Folketrygdfondet slik at dette fondet bygges opp til et mer ordinært fond for sikring av pensjonsforpliktelsene. På lang sikt kan det etter forslagsstillerens syn muligens være fornuftig å slå sammen Folketrygdfondet med Petroleumsfondet. Det anføres at grunnlovsforslaget i denne omgang tar sikte på å hindre at midler tas ut av fondene til andre formål enn pensjonsutbetalinger. Det forutsettes at dersom det en gang i fremtiden blir et så stort fondsopplegg at avkastningen alene vil sikre alle pensjonsutbetalinger, så bør tilgangen av nye fondsmidler til fondene avskjæres. I selve fondsforvaltningen skal det være mulig å kjøpe og selge eiendeler som aksjer, andel i oljefelt, obligasjoner, lån, eiendommer, samt plassere midler i utenlandsk valuta og kontantbeholdning. Det forutsettes videre at det i lovs form utarbeid-

des bestemmelser om bruk av avkastning til å dekke pensjonsutbetalinger og i hvilke situasjoner også fondets midler kan benyttes til dette formål. Forslagsstilleren viser til at slike bestemmelser kan ta utgangspunkt i de bestemmelser som ligger til grunn for private pensjonsforsikringer der slike er sammenlignbare med et fondsbasert statlig pensjonssystem. Dette grunnlovsforslag vil heller ikke, ifølge forlagsstilleren, være til hinder for et mer individuelt forvaltet fondsbasert pensjonssystem. Siktemålet er begrenset til å sikre at avkastning og fondsmidler benyttes til nødvendig pensjonssikring før andre formål. Det blir påpekt at det som følge av en offentlig debatt om disse forslag er fullt mulig med en kombinasjon av utbetaling av pensjoner fra fondene over statsbudsjettet eller folketrygd-budsjettet inntil eventuelt fondene er tilstrekkelig store.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Ny § 110 d skal lyde:

Alternativ 1

Afkastning og Brug af Folketrygdfondets og Petroleumsfondets Midler er begrænset til dekning af Folke-trygdens Pensionsforpligtelser.

Alternativ 2

Afkastning og Brug af Petroleumsfondets Midler er begrænset til dekning af Folketrygdens Pensionsforpligtelser.

Alternativ 3

Afkastning og Brug af Folketrygdfondets Midler er begrænset til dekning af Folketrygdens Pensionsforpligtelser."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Berit Brørby, Kjell Engebretsen og Jørgen Kosmo, fra Høyre, André Dahl og Martin Engeset, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen og Henrik Rød, fra Sosialistisk Venstreparti, Siri Hall Arnøy og lederen Ågot Valle, og fra Kristelig Folkeparti, Modulf Aukan, vil understreke viktigheten av at det finnes en trygg og langsiktig finansiering av fremtidige trygdeytelser. Tiltiten til folketrygdsystemet må ikke svekkes og det må heller ikke kunne reises tvil om hvorvidt folketrygdsystemet er å stole på.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Fol-

ke parti, stiller seg i prinsippet positiv til tanken om å omdanne Folketrygdfondet og Petroleumsfondet til et pensjonsfond, og viser til at spørsmålet vil bli vurdert i forbindelse med behandlingen av Pensjonskommissjonens utredning. En slik omdannelse bør imidlertid skje uavhengig av bestemmelser i Grunnloven.

Flertallet er videre av den oppfatning at det ikke er hensiktsmessig å regulere øremerking av midler til spesielle formål i Grunnloven. Flertallet finner derfor ikke å kunne støtte det fremlagte forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til forslaget og den begrunnelse som er gitt der. Disse medlemmer er av den oppfatning at det pålegger staten et spesielt ansvar å sikre utbetaling av fremtidige pensjoner til borgerne, slik at den usikkerhet som i dag råder kan fjernes. Borgerne må få trygghet for at opparbeidede trygde- og pensjonsrettigheter er sikret. Da må det fra Stortingets side gjøres enkelte endringer som hittil ikke er foretatt. Å innta bestemmelser i Grunnloven om dette vil være et viktig ledd i å sikre disse. Disse medlemmer vil derfor anbefale at forslaget bifalles.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at spørsmålet om å omdanne Folketrygdfondet og Petroleumsfondet til et pensjonsfond vil bli vurdert i forbindelse med behandlingen av Pensjonskommissjonens utredning. En eventuell slik omdannelse bør imidlertid skje uavhengig av bestemmelser i Grunnloven. Disse medlemmer slutter seg også til den oppfatning at det ikke er hensiktsmessig å regulere øremerking av midler til spesielle formål i Grunnloven.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Dokument nr. 12:20 (1999-2000) - forslag fra Carl I. Hagen om ny § 110 d i Grunnloven - bifalles.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 12:20 (1999-2000) - forslag fra Carl I. Hagen om ny § 110 d i Grunnloven. (Afkastningen av Folketrygdfondet og Petroleumsfondet og bruk av fondets midler) - bifalles ikke.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 27. mai 2004

Ågot Valle
leder

Berit Brørby
ordfører